

Naših 30 let

Franc Zupančič-Marjan iz Dolskega, borec Kamniškega bataljona in kasnejši sekretar okrožnega komiteja KP za kamniško okrožje ter oficir in namestnik šefa obveščevalne službe 9. korpusa na Primorskem, 70-odstotni vojni invalid, govori o začetkih upora proti okupatorju v bivši občini Dolsko, o svojem delu za OF in NOB ter o prvih bojih, katerih se je udeležil potem, ko je maja 1942 odšel v Kamniški bataljon.

Pričevanje je zapisano le po spominu in zato pisec in avtor prosita, da bralci morebitne pomanjkljivosti oprostijo ali nanje opozorijo.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

S to organizacijo smo doživeli tudi drugo obdobje razvoja, kot je Vajevce prinesel vest, da formirajo Raški bataljon. V ta bataljon bi morali vključiti svoje ljudi tudi mi. Večina že prej omenjenih je bila pripravljena oditi v ta bataljon, toda nekaj smo jih oprostili zaradi mnogočlanskih njih družin ali zaradi starosti. Odšla pa sta takrat poleg Vajevca, mene in Dobovška še Dominik Puhar in Jože Mihelčič. Vsi so prišli na Rašico na prisego bataljona — razen mene. Imel sem namreč nogo zaradi izpaha v mavcu in prav tega dne sem Vajevcu rekel, da mi mora to mavčno oblogo odstraniti, da grem z njimi. Res mi je s škarjami za trto oblogo prerezal in jo odstranil. Na poti z njimi pa nisem prišel dlje kot do Tovorovega gradu nad Vinjami. Noga mi je namreč začela zelo zatekati in me boleti; pohod sem moral prekiniti in se vrniti domov. Po zaprisegi bataljona na Rašici so se čete pomaknile na svoje terene in Dobovšek je dobil nalog, da me poišče in me pomaga spraviti v ljubljansko bolnišnico. Ze na ljubljanskem kolodvoru pa me je aretirala italijanska tajna policija. Toda mojim zagotovilom, da sem bolan in sem jim v dokaz nogo tudi pokazal, so verjeli, a me spravili v bolnišnico pod policijskim nadzorstvom. Tam me je zdravil kirurg dr. Janeš (sedaj zdravnik na Formozi) in me opozoril, kaj lebdi nad mano. Se pred končanim ozdravljenjem sem odšel iz bolnišnice in se skrtil pri bratranču v Gerbičevi ulici. Ves čas zdravljenja pa nisem ostal brez zvez s terenom, saj me je Dobovšek redno obiskoval; dobil pa

sem tudi zvezo z Borisom Čizmekom, poznejšim generalom LM, in Vladom Robičem, prvim pohorskim partizanom, ki je po razbitju enot skupaj z drugimi čakal na ponoven odhod v partizane. Na zimo 1941 sem bil

France Zupančič — Marjan

v Grablovičevi ulici ponovno aretiran in odpeljan v domobransko kasarno. Ker me ni nihče od več izdajalcev spoznal, sem bil čez nekaj dni izpuščen. Takoj sem se vrnil čez »mejo« v Dolsko. Tam je delo OF in KP uredil in vodil Stane Dobovšek in takoj sem se v delo vključil tudi sam. Spomladi leta 1942 pa sem bil imenovan od pooblaščenca PK KPS za Gorénjsko Jožeta Štrlekarja za sekretarja sektorskega odbora za vso bivšo občino Dolsko in bližnje vasi. Ta odbor je imel organizirane sekcije, kot npr. delo z mladino, obveščevalno službo, intendanco itn. Takrat še nismo bili v popolni ilegali. spali pa

smo na različnih krajih zaradi možnosti nenadnih aretacij.

Skrb naše organizacije je bila krepitev zaledja za partizane in širjenja idej OF in KP — tudi v kraje, kjer jih še ni bilo.

Januarja ali februarja 1942 se je po bitki pri Dražgošah na naše področje vrnila Moravska četa. Imeli smo naloge to četo oskrbovati in skrbeti za priliv novih borcev. Tako je ta četa maja leta 1942 prerasla v Kamniški bataljon in z večjo številčnostjo so se večale tudi naše obveznosti in skrb. V enoto Matije Blejca sem šel večkrat in se pogovarjal s komandnim kadrom o njenih potrebah.

V mesecu formiranja sem tudi sam postal član tega bataljona kot njegov 78. pripadnik in borec, junija tega leta pa tudi sekretar SKOJ te enote.

Bataljon je opravil več akcij, v katerih sem sodeloval tudi sam, kot napad na Stranje pri Kamniku, kjer me je komandant Blejca dočel v napadalno skupino. Za ta napad smo se pomikali čez Veliko Planino in naš namen je bil, da naša napadalna skupina uniči žar-darmerijo pri kosilu. Zal pa nam to ni uspelo, ker so nekako izvedeli za nas in prej zbežali. Zajeli pa smo žandarja z imenom Ferdo, ki nam je kasneje zbežal in — če se ne motim — je bil ravno on vzrok za izdajo bataljona in uničenje Kamniške čete pod Rzenikom za Veliko Planino.

V tem času se je bataljon odločil tudi za napad na Crnivec. Nemške patrole iz te postojanke so nas namreč nenehno ovirale. Julija tega leta nas je Matija Blejca pri belem dnevu pripeljal do postojanke, v kateri je bilo 42 vojakov, največ mariborskih wehrmanov. Ob petih popoldne smo začeli z napadom s spreminjajočo se srečo in ker smo vedeli, da smo močnejši, smo jih proti večeru začeli pozivati k predaji, da bi bitko čimprej končali. Bali smo se namreč, da bi obkoljenim prišel kdo na pomoč. Po našem ostrem napadu in jurišu so le spoznali, da nimajo rešitve in za-

čeli so izobešati bele zastave. Iz goreče in porušene postojanke so začeli drug za drugim z dvignjenimi rokami stopati prestrašeni wehrmani. Nemški policisti so v

glavnem padli in dvajset, kolikor jih je ostalo živih, smo postrojili v vrsto z dvignjenimi rokami, pred današnjo gostilno na Crnivcu.

Edo Svetek

Iz občinske skupščine

(Nadaljevanje z 2. strani) sklada in ga izkoriščali za sanacijo samostojnih organizacij združenega dela. Sredstva bodo dobivale te organizacije ali kot kredit ali brez obveznosti vračila.

Program, poslovnik in še nov človek...

Do roka odborniki niso predlagali nobenih bistvenih sprememb k osnutku programa dela skupščine v letošnjem letu, tako da je skupščina sprejela tak program, kot ga je predložila njeno predsedstvo. Ker pa skupščina mesta Ljubljana svojega programa še ni sprejela, bo morala občinska skupščina glede na proble-

matiko, ki jo bo predložila mestna skupščina, svoj že tako obširen program še dopolnjevati.

Novi poslovnik, ki so ga tudi sprejeli odborniki, je rezultat številnih sprememb v skupščinskem delovanju in sprejemov novih statutov občin in mesta Ljubljane ter korak naprej v demokratizaciji in še tesnejšem sodelovanju skupščine z občani. Poslovnik še zlasti zagotavlja javnost dela skupščine.

Na predlog komisije za volitve, imenovanja in kadrovske zadeve je skupščina imenovala za načelnika oddelka za družbene službe in splošne zadeve Henrika Hvastjo, diplomiranega pravnika.

Kako bo z letovanjem?

Počitniška skupnost Ljubljana — Moste se je v zadnjih letih razvila v solidno gostinsko podjetje turistične dejavnosti. Njeni počitniški domovi v Crikvenici, Jadranovem in v Portorožu ter nekaj vikendov v Novem gradu ustrezajo vsem predpisom o gostinskih standardih in so registrirani kot penzionari.

Vse to je narekovalo potrebo, da Počitniška skupnost tudi formalno spremeni svoje ime in odsej posluje kot gostinsko podjetje JADRANTURIST. Letošnje cene znašajo v sezoni 50 dinarjev, v predsezoni in po njej pa 40 din, s tem pa imajo domači gostje 20 odstotkov popusta. Ta popust velja za goste, ki preživijo v penzionih Jadranturista najmanj 7 dni.

Otroci do 7 let starosti, uživajo poseben popust.

Prednost v penzionih JADRANTURISTA imajo predvsem občani naše občine.

Posebna privlačnost bo novost, ki jo bo podjetje letos uvedlo v penzionih v Jadranovem in v Portorožu. Ob večerih (v Jadranovem vsak večer, v Portorožu pa trikrat tedensko) se bodo gostje lahko zavrteli ob zvokih plesne glasbe, postreženi pa bodo po želji tudi s specialitetami na žaru.

Prijave za individualno letovanje in rezervacije sprejema podjetje od 15. marca dalje. Vse informacije dobite pri recepcijski službi podjetja, Proleterska 1, telefon 315-945.

Ljubljana je prvo slovensko mesto, ki je pripravilo osnutek smernic za gospodarska in družbena gibanja v letu 1971 ter ga dalo v javno razpravo, ki naj bi prevrednotila začrtane možnosti in hotenja ter omogočila nove predloge in rešitve. Namen osnutka je, da bi gospodarski in družbeni subjekti upoštevali stabilizacijski program, pa vendarle gradili na izhodiščih, ki bi jim zagotavljala ustrezen razvoj.

V času priprav osnutka še niso bile znane vse ustavne spremembe, niti republika še ni pripravljala svojega stabilizacijskega programa. Zato so se sestavljali smernici lahko trdno naslonili le na nekatera spoznanja o nestranni razporeditvi moči ljubljanskega gospodarstva v zadnjih letih ter iz teh spoznanj iskali odgovore, katere so propulzivne pango, kje je smotrno vlagati in kako doseči čim večjo produktivnost dela.

Osnutek podpira vse tiste procese, ki težijo k medsebojnemu povezovanju gospodarstva in skladnejšemu razvoju, razen tega pa vključuje vse prednosti geopolitičnega in družbenoekonomskega položaja Ljubljane ter na tej osnovi tudi dolgoročneje programirane njen razvoj. Rezultata teh prizadevanj naj bi bila na materialni stabilnosti zasnovana socialna stabilnost. Če smo konkretni, pomeni to med drugim tudi večje in kvalitetnejše premike na področju stanovanjskega gospodarstva, na področju kadrov, šolstva in otroškega varstva, kulture itn.

Predvideno je bilo naj bi javna razprava, ki sta jo vodila Socialistična zveza in sindikati, dala odgovore na številna vprašanja, ki se bodo pojavljala ob osnutku. Se posebno pozornost bi bilo potrebno posvetiti iskanju ustreznih rešitev za manjša, toda nič manj pomembna potrošniška vprašanja ki z učink-

devalvacije postajajo že ostrejša. Predvsem pa je bila intencija osnutka smernic, da zbori volivcev in zbori delovnih ljudi vseh stransko analizirajo in prevrednotijo predvidevanja in rešitve obsežene v osnutku smernic, kar bi omogočilo izoblikovati SMERNICE kot trajnejši dokument gospodarskega in negospodarskega razvoja Ljubljane.

Toliko o intencijah osnutka smernic. Kaj pa rezultati?

Zal nekateri podatki ne opravičujejo v vsem zgoraj navedenega optimizma, predvsem pa izraženih hotenj. Analize zborov volivcev in zborov delovnih ljudi v občini kažejo, da so občani življenjsko važnim razvojnim vprašanjem in dilemam ali bo njihovo mesto še naprej mlado, vitalno in dinamično, ali bo lahko zaposlilo poleg 25.000 občanov, ki se že vozijo na delo, še nove delavce, ali bo preraslo iz slovenskega

prostora v širši prostor in pomen ter podobna vprašanja, posvetili premalo pozornosti.

Razpravljanja in ugibanja ali so vzroki za takšen rezultat še vedno v stereotipu, da so globalni mestni (in širši) problemi za občana predaleč, da je bilo preveč zborov, kjer so odborniki bolj informativno posredovali smernice oz. jih na zborih sploh ni bilo, so skoraj odveč. Tudi ne bi postavljali vprašanje, ali ne bi mogel občinski odbornik dovolj dobro in kvalificirano podati problematiko mestnega značaja. Dejstvo, da na zborih z obeh strani ni bilo za to problematiko ustrezne zavzetosti in da tudi na izvršnem odboru občinske konference ni bilo širše razprave, slej ko prej ostane. Morda pa je pri vsem tem važno le nekaj več. Če nočemo, da bi smernice ostale politični dokument več, bo potrebno še razpravljati in še posebno z lastnimi programi dela raz-

voja in odnosov vključevati dana izhodišča v skupne napore za stabilizacijo naše družbe in rasti bo moral vsak občan imeti večji interes, kako se bo v prihodnjih letih Ljubljana kot ena najbogatejših skupnosti v Jugoslaviji razvijala in kako bomo vsi skupaj ustvarjeno bogastvo usmerjali in izkoriščali.

